

Avskrift i Lars Eriksson Sparres kopiebok, hs B 16, fol. 75r-v, Sv. Riksarkivet.
SDHK nr 11833.

Angående Tyke Petersson (lejon) se J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige I (1954), s. 119, och ÄSF I, s. 78.

Om Folke Nilsson (Ivar Nilssons ätt) och Ulf Jonsson (Aspenäsätten) se SRM med vidare hänvisningar.

Jämför salubrevet av 1379 15/1 (DS nr 9962).

Alla the män som thetta breff see älla höra helsar jac Tyke Petharsson häradz dom hafwande i Westerrek äwärdelika *medb* wårom Härra. Konughar jach medh thesso mino brefwe, att åhrom äpter Gudz byrd M ccc lxxx å första åreno, tysdaghen näst före sancte Hindrix dagh, vpantwarthathe och gelguldet giorde Folke Niclisson hedherlikom manne Ulf Jonson älifwo orthughlandh iordh i Jäshammar i Öija sokn i Westir rek liggjande före 5
hundredratha mark suänska päninga swå got mynt at sixx marker gör ena lothugha mark, hwilka päninga summo Folke Niclisson kände sigh fullelika ok skäliska vpburit hafua | swå at honum allaletis wäl åt nöghde apter thy som hans eyght bref lydher, som thetta är tillfast. Thy afhände förnempde Folke Niclisson sigh ok sijnom arfum thetta förskrepna godz oc tileygnathe thet Ulf Jonsson ok hans arfwm *medb* allom tillaghum, engo vndan takno, till äwerdelika 10
ägho. Och lofuathe Folke Niclisson medh sinum arfum them förskrepna Ulf Jonson och hans arfum alla the articulos som i hans eygno brefwe stånda fasta och stadhugha at halda vthan alt arght. Åt huilko jorda köpe jac Tyke war widhiruaru man, och thässe tolf fasta som här äpter nämpnes swåsom är Joan i Wingislom¹, Ulfuir ij Thorpungom², Laurins ij Sk[in]alösom³, Joan i Tiälstom⁴, Ingeuaster i Öknom⁵, Suni i Löpunge⁶, Faste i Allabroo⁷, 15
Niclis i Säby⁸, Ragwal i Smijdhaby⁹, Sigge i Brooby¹⁰, Niclis i L[u]dby¹¹ och Sijmon i Liastom¹². Scriptum ¹³-Tumbo åås⁻¹³ anno, die et loco in quibus supradictis sub sigillo meo præsentibus apposito inpendenti.

Sigillavritning: runt (heraldiskt, motsvarande SMV I, s. 284): S : Tyke · Pson :

1 Alla] *Föregås av rubriken 112.* 7 swå] swå *upprepat som kustod vid sidskifte.* 8 eyght] *Sannolikt så; jfr eygno rad 12 nedan.* 9 tileygnathe] *Sannolikt så; jfr rad 8 ovan och rad 12 nedan.* 15 Skinnalösom] *Skumalösom ms.* 16 Ludby] *Liidby ms.* 17 anno] *Årtalet angivet som 1381 i marginalen.*

¹ *Vingsleör i Lista socken.* ² *Torpunga i Torpa socken.* ³ *Skinnlösa i Torshälla socken.* ⁴ *Källsta i Torshälla socken.* ⁵ *Ökna i Torshälla eller Råby-Rekarne socken.* ⁶ *Löppinge i Fors socken.* ⁷ *Albro i Gillberga socken.* ⁸ *Säby i Torshälla socken.* ⁹ *Smedby i Tumbo socken.* ¹⁰ *Broby i Tumbo socken.* ¹¹ *Sannolikt Lådeby i Torpa socken.* ¹² *Lista i Lista socken.* ¹³⁻¹³ *Tumboås i Tumbo socken.*

10319

1381 januari 17

Österrekarnes ting

Kettil Nilsson i Bråhovda, häradshövding i Österrekarne på Ulf Jonssons vägnar, utfärdar fastebrev på det jordskifte som domprosten Jöns i Strängnäs genomfört med skäliga män Styrkar i Skensta och Johan Sunesson i Glömsta. Domprosten överlåter till Styrkar 2 öresland jord i Eckersta (i Klosters socken, nu Eskilstuna stad) med alla tillagor i utbyte mot 2 öresland jord i Skensta (i samma socken) med hus och alla tillagor. Till Johan Sunesson överlåter herr Jöns 4 ½ örtug i Eckersta med alla tillagor, varvid Johan Sunesson till domprosten för

sin själ ger 4 ½ örtugland jord i Glömsta (i samma socken) och därtill ½ örtug till preposituren med hus och alla tillagor. Domprosten avhänder sig och sina efterföljare de egendomar han överläter till dem (Styrkar och Johan Sunesson) och deras arvingar. Styrkar och Johan Sunesson avhänder sig och sina arvingar de egendomar de överläter i Glömsta och Skensta med alla tillagor till preposituren i Strängnäs på evig tid. Fastar vid skiftet är Ingevald i Måsta, Anund i Ärsta, Ingevald i Gärtre, Tomas i Vallby, Nils Karlsson i Vreta, Silvast i Almby, Halsten i Kolunda, Nils i Stenkvista, Ulf Petersson i Sövsta, Abjörn i Vallby, Gudbrand i Ingeby och Björn i Lövhulta. Utfärdaren Kettil själv och alla närvarande på tinget är vittnen.

Utfärdaren beseglar.

Orig. på perg. (23,3 x 11,3 cm, 16 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11835.

Regest: RPB nr 1551.

Angående Kettil Nilsson (flankbåge) i Bråhovda, underhäradshövding i Österrekarne på Ulf Jonssons (Aspenäsätten; se SRM s. 81) vägnar, se J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige I (1954), s. 116, S. Claëson, Häradshövdingeämbetet i senmedeltidens och Gustav Vasas Sverige (1987), s. 85, och DMS, Södermanland 2:4, s. 24 och 123.

Om domprosten i Strängnäs, Jöns (Johannes) Torstensson, se M. Collmar, Strängnäs stifts herdaminne I (1977), s. 129 f. 1385 gör han ytterligare ett jordskifte i Glömsta, se SDHK nr 12985.

Angående tingsplatsen i Österrekarne, som under medeltiden var Fagrahed, se Almquist, a.a., s. 115.

5 ; Thet scal · allom mannom witiirlikit wara thetta breff see · ælla hōra · at jak Kætil
 Nyclisson · ij Brohwfthe hæradzdom hafwande ij · Østirrek a Vlff · Jonssons weghna kungør
 medb thesso myno vpno brefwe · at areno æptir Gudhz byrdh · M^o · ccc^o lxxxprimo thors
 daghen · æptir tyughundagh jwla · tha giordhe hedhirliken man herra Jenis domprøstir ij ·
 10 Strengenes eeth jordaskipte medb skællekom mannom Størgore ij · Skenastum oc Jowane
 Sunason ij Glomastum · swa · at prøsten vplot thøm sama Størgore tw ørislandh jordh ij ·
 Ækulstum · medb allom tillaghom · oc Størger vploot prøstenom · tw ørislandh jordh · ij ·
 Skenastum medb hwsom · oc allom tillaghom engo vndantakno · Jtem fornempde herra Jenis
 · han vplot Jowane Sunason · haluafemte ørtogh · ij Ækulstom · medb allom til laghom · oc
 15 than samy Jowan Sunason vploot prøstenom · ij Glomastom halffempte ørtoghland · jordh ·
 ij Glomastum · j skyptena · oc ena halwa ørtogh · gaff han domprøstadøme fyri syna syæl ·
 medb husom · oc allom tillaghom thær samastadz · / Afhendir fornempde prøsteen · sik oc
 synom æptirkomandom · thee sama jordhir han vploot · theem tilhanda oc theera arwom ·
 Ok the samw Størgor ok Jowan Sunason · afhendo sik oc synom arfwom · thee sama jordhir
 15 som thee vploto honom · ij · Glomastom · oc ij · Skenastum · medb allom tillaghom som for
 ær sakt · prøstadømena ij · Strengenes til euerdhelika ægho · Aat hwilko jordaskypte · thesse
 varo fasta · Ingeualdus ij · Maastum¹ · Anundir ij · Ernastum², Ingeualdir ij Gertri³ · Thomas ·
 ij · Valby⁴ · Niclis Karlsson · ij Wretum⁵ · Siluastir · ij Almby⁶ · Halsten · ij Colundum⁷ ·
 Nyclis ij Steenquistum⁸ · Vlpho Pætarsson ij · Sifstom⁹ · Abyorn · ij Walby¹⁰ · Gulbrandir ij ·

3 thors daghen] *Så särskrivet vid radskifte.* 8 allom] *Insignerat och tillagt i vänster marginal vid radskifte.*
 9 ørtogh] *Första bokstaven efter rättelse.* | til laghom] *Så särskrivet vid radskifte.*

¹ Måsta i Klosters socken (nu Eskilstuna stad). ² Ärsta i Klosters socken (nu Eskilstuna stad). ³ Gärtre i Fors socken (sedermera Klosters socken, nu Eskilstuna stad). ⁴ Vallby i Klosters socken (nu Eskilstuna stad). ⁵ Vreta, sannolikt i Husby-Rekarne socken. ⁶ Almby, sannolikt i Husby-Rekarne socken. ⁷ Kolunda i Stenkvista socken. ⁸ Stenkvista i Stenkvista socken. ⁹ Sövsta i Stenkvista socken. ¹⁰ Vallby i Vallby socken.

Jngeby¹¹ · Byorn · ij Lefeltum¹² · Jak fornempde Kætil · oc alle thee a thyngena waro witnysmen · Scriptum apud placitum Østirrek · anno et die supra dictis sub meo sigillo apposito impendenti · 20

Sigill: runt av brunt vax på flikskuren remsa, diameter 2,7 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 144; för bättre bevarat ex. se DS nr 10282): + S' Kætil : Nicles[...].

¹¹ Ingeby i Vallby socken. ¹² Lövhulta i Vallby socken.

10320

1381 januari 19

Skärkind

Magnus Gudmundsson i Husby säljer till Peter Tomasson 20 spans avgäld i Aleby i Gistads socken i Skärkinds härad med alla tillagor för 16 mark penningar i så gott mynt som nu gäller i riket, så att 1 lödig mark motsvarar 4 ½ mark. Egendomen är lagligen uppbjuden och lagstånden. Utfärdaren erkänner sig till fullo ha uppburit köpeskillingen och kvitterar Peter Tomasson med arvingar. Magnus Gudmundsson avhänder sig och sina arvingar jorden och överlåter den till Peter Tomasson och dennes arvingar på evig tid. Fastar är Inge Kanik, Arvid (från Blistad, se not 2–2), Anders i Höga, Magnus i Uggletorp, Guttorm i Alvestad, Göte i Brånnestad, Godsven i Skyllinge, Johan i Ottestorp, Lars i Herseberga, Håkan Petersson, Vaste i Harstorp, Sven Sen-glömder och Ernvast, som gav fasta på köpet.

Utfärdaren beseglar tillsammans med skäligen män herr Peter i Mogata, Johan Torsson, utfärdarens släkting Botger i Husby, Johan Nilsson och Ernvast i Hestad, vilka alla var närvarande.

Orig. på perg. (24,2 x 14,6 cm, uppveck 2,3 cm; 18 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11836.

Regest: RPB nr 1552.

Om Peter Tomasson (Hännebörkeätten, tre rosor), häradshövding i Skärkinds, Bankekinds och Bråbo härad samt Bo Jonssons underlagman i Östergötland, se L. Sjödin i Arkivvetenskapliga studier 3 (1961), s. 227 ff., och J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige I (1954), s. 274, not 4, och 313 f. Angående hans godstransaktioner i Östergötland se kommentar till DS nr 9204.

Om sigillanten Ernvast (Ernilsson) i Hestad som var underhäradshövding i Skärkinds härad se Almquist, a.a., s. 313 f.

Fastarna i brevet är tretton i stället för de av landslagen föreskrivna tolv.

Om orterna i Skärkinds härad se G. Franzén, Bebyggelsenamnen i Skärkinds härad (Ortnamnen i Östergötlands län 17, 1986).

Skrivaren uppvisar flera egenheter, bland annat initialt *g* för *k* (*gunno* för *kunno*), bortfall av initialt *b* (*alf* för *half*) och flera bortfallna nasaler (till exempel *fepte* för *fæmpte* och *ægiwom* för *ængiwom*).

Thet skal allom mannom vidirlikit wara som thetta breff gunno høra ællar see swa æptekomandhum som næwarandhum at iak Magnus Gudhmunsson aff Hwsaby¹ at iak hafwir latit skælikum manne Pætare Thomossone xx spans affgældh j Æleby j Skærkinda hærådhe oc

1 breff] Över raden och här insignerat. | gunno] Så för vänat kunno. 2 at iak²] Redundant; jfr at iak tidigare på samma rad. 3 skælikum] Bokstaven l möjligen efter rättelse från r. | Thomossone] Tho mossone utan avstavnings-tecken vid radskifte.

¹ Husby i Mogata socken.